

Усна історія: теорія, практика та перспективи

Матеріали VIII Міжнародної
науково-практичної конференції

**Управління культури та креативних індустрій
Департаменту гуманітарної політики
Вінницької обласної військової адміністрації
Вінницька обласна універсальна наукова бібліотека
Кафедра культури, методики навчання історії та історичних дисциплін
ВДПУ імені Михайла Коцюбинського
КЗ «Музей Вінниці»
Вінницьке обласне відділення ВГО Українська бібліотечна асоціація**

Усна історія: теорія, практика та перспективи

Матеріали VIII Міжнародної науково-практичної конференції

25–26 жовтня 2022 р.

м. Вінниця, 2022

УДК 94(477)(063)

У 75

Відповідальна за випуск Л. Б. Сенік, директор Вінницької обласної універсальної наукової бібліотеки, голова Вінницького обласного відділення ВГО Українська бібліотечна асоціація

Редакційна колегія:

Г. М. Слотюк (голова редкол.), П. І. Цимбалюк (упоряд.), О. Ю. Антонюк, Н. В. Березюк, С. В. Лавренюк, О. А. Пашкова, К. А. Скомаровська

Рецензент О. А. Коляструк, доктор історичних наук, професор, завідувач кафедри культури, методики навчання історії та історичних дисциплін ВДПУ імені Михайла Коцюбинського

Усна історія: теорія, практика та перспективи : матеріали VIII Міжнар. наук.-практ. конф. 25–26 жовтня 2022 р., м. Вінниця / Упр. культури та креат. індустрій Департаменту гуманітар. політики Вінниц. облвійськкадмін., Вінниц. ОУНБ. – Вінниця., 2022. – 342 с.

У збірнику вміщені матеріали VIII Міжнародної науково-практичної конференції «Усна історія: теорія, практика та перспективи», що відбулася 25–26 жовтня 2022 р. в онлайн-форматі на платформі ZOOM.

Програма містила пленарне, секційні засідання, панельні повідомлення, презентації нових видань та документальних фільмів.

На конференції було представлено низку наукових усноісторичних досліджень, здійснених на Вінниччині, в інших регіонах України, країнах близького зарубіжжя.

У статтях збережено стилістику оповідачів та респондентів. За зміст опублікованих матеріалів, достовірність фактів, цитат, дат тощо відповідають автори.

© Вінницька ОУНБ, 2022

УДК 94(477.44)(092)

ЛІКАР ВОЛОДИМИР ТРИКУЛЕНКО: ДИТИНА СУПРОТИ ВІЙНИ, АБО БУТИ ПОЧУТИМ

О. А. Юрчишина

У статті висвітлено дитячі роки лікаря В. В. Трикуленка, які прийшлися на період Другої світової війни, його участь у підпільно-партизанському русі та в русі опору в нацистських концтаборах.

Ключові слова: Друга світова війна, підпільно-партизанська боротьба, концентраційні нацистські концтабори, лікар.

The article highlights the childhood years of doctor V. V. Trikulenko, which occurred during the Second World War, his participation in the underground partisan movement and the resistance movement in nazi concentration camps

Key words: World War II, underground partisan struggle, nazi concentration camps, doctor

У 2000 р. (на той час я працювала в Калинівській центральній районній бібліотеці) неочікувано одержала листа від незнайомої мені на той час людини – лікаря Володимира Васильовича Трикуленка, мешканця м. Немирів на Вінниччині. Він писав: «Я прочитав у газеті «Голос України», що Ви систематизуєте експонати в музеї фронтових листів. Я маю дуже велику увагу до Калинівського району, бо у 1961–1962 рр. я працював в селі Гущинці головним лікарем... Ніколи не забуду цей природний ліс і озера в лісі – краєвид, а також лікарню. Це дивовижне місце» [7].

Зав'язалося листування. Листи були написані дрібним лікарським почерком, стрічки густо мережили папір. Володимир Васильович надсилав багато копій різних документів, здебільшого стосовно періоду Другої світової війни, його поневірянь в концентраційних таборах. В одному з таких листів він писав: «Дуже прошу, прочитайте, мені легше стане, бо це все перед моїми очима... Дуже хочу, щоб Ви приїхали до мене в гості – в Немирові я один – нема з ким спілкуватися» [6].

Від його доньки дізналася, що Володимир Васильович писав листи не лише мені. Він хотів бути почутим. Його спогади про дитинство гіркі й болючі, власне, дитинства й не було – його вкрала війна.

Разом з Олексієм Васильовичем Боржковським, отоларингологом, випускником Вінницького медичного інституту, ми завітали до В. В. Трикуленка у 2003 р. Відшукали у затишному куточку Немирова будинок Володимира Васильовича. Лікар, людина поважного віку, виявився цікавим співрозмовником.

В. В. Трикуленко народився 20 квітня 1929 р. у м. Вінниця. Батьківська оселя під солом'яною стріхою розташовувалася на Старому місті, неподалік будинку, в якому мешкав з родиною О. О. Савостьянов, професор, завідувач кафедри медичної біології Вінницького медичного інституту. Його батько, Василь Антонович Трикуленко, закінчив фармацевтичний інститут, працював коректором в редакції газети «Червоний край» (згодом «Вінницька правда»). Пішов з життя в голодний 1932 р. Мама, Пелагія Дмитрівна, домогосподарка, у 28 років зосталася вдовою з трьохрічним сином Володимиром без засобів до існування. Тимчасово вона працевлаштувалася вантажницею на цегляному заводі. Носила цеглу, але через непосильну працю підірвалася, дістала кілька гриж, стала інвалідом. Виручала сестра матері, Мотрона, яка мешкала на хуторі Антонівка. У 1938 р. вона була заарештована як «ворог народу».

Надійшов 1941 р. і приніс воєнне лихоліття. Володимир Васильович розповідав: «Все відбулося дуже швидко: у липні фашисти зайшли на Старе місто. Перед цим населення пішло копати протитанкові рови. З нами були і радянські солдати. Люди, які взяли з собою щось поїсти, віддали солдатам – вони були голодні. Мені на той час виповнилося 12 років. Я, як і всі, копав і викидав землю. Було жарко. Ми їли горох, який перекопували на траншеї. О 4-й годині прилетів літак німецький, покружляв і полетів назад. Але через годину прилетіли фашисти на мессершмідтах і стали у пікіруючому польоті розстрілювати людей, які працювали на обороні Вінниці. Хто куди тікали. Ми з мамою залягли у великий горох. Мені тоді здавалося, що нас не було видно, но кулі цокотали, кругом було чути. Коли фашисти закінчили свій злочин і полетіли назад, ми вилізли і бігом тікали з цього поля додому. Отож, у липні німці зайшли на Старе місто, стали забирати все, що було, але деякі просили: «Яйко, млеко». У нас перебили всіх курей, порося забрали. А пізніше викопали молоду картоплю. Залишили нас з мамою на зимній голод. Я пішов на базар, де швидко знайшов в німців товар – вони грабували все, що лишилося на складах і продавали оптом: запальнички, нитки, різний товар. Я в них скуповував, і перепродував, і познайомився з радянським розвідником Миколою, якого спустили на парашуті. Він упав у лісі, його підібрали партизани і виходили. У 1943 р. він загинув. Це був мій вчитель – я вступив до молодіжного підпілля. Я був зв'язківцем, розвідником, керівником групи з кількох хлопчиків – це були герої. Ми виконували нелегкі бойові завдання. Я майже через день бував у с. Коло-Михайлівка (це 8 км від Вінниці, мав перепустку, нібито я мешканець цього села), біля якого розташовувалася ставка Гітлера, бував у Калинівці» [1], [7].

З жовтня 1941 р. до грудня 1942 р. Володимир Васильович Трикуленко був активним членом підпільної молодіжної організації під орудою П. П. Мельника, зокрема, здобув у нацистів нову уніформу, два радіоприймачі, постійно доставляв підпільникам медикаменти, зброю, розклеював листівки [11].

«У грудні 1942 р. мене вислідили фельджандарми, заарештували. Зазнав тортур. Після допитів і зв'язних катувань, дістав перелом ключиці (згодом перелом неправильно зрісся), важку травму шийно-грудного відділу хребта. За вироком був приречений до страти. Був кинутий в товарний вагон на станції Вінниця і напівживий відправлений в концтабір смерті», – розповідав лікар [1]. Колишній підпільник Віктор Сергійович Дехтяр свідчив: «Ми, група

підпільників, дізнались, коли Володимира будуть вивозити з гестапо і бачили: на станції Вінниця його скривавленого кинули в товарний вагон під охороною фашистів і поліцаїв, і пізно вночі потяг пішов на Захід» [2].

У Державному архіві Вінницької обл. зберігаються документи про насильне вивезення Володимира Трикуленка до Німеччини в грудні 1942 р., який перебував в концентраційних таборах смерті: Янівський (грудень 1942 – березень 1943); Освенцим-Бжезінка (Аушвіц II і Моновиці-Аушвіц III) (березень 1943 – квітень 1944); концтабір № 39 (травень 1944 – травень 1945) [4].

Спочатку Володимир опинився у Янівському концентраційному таборі, що розташовувався у м. Львів на вулиці Янівській (нині вул. Шевченка). Зазнав справжнього пекла, бо саме тут над малолітніми в'язнями нацисти проводили злочинні медичні експерименти. В одному з листів лікар розповідав: «...фашисти продовжували тортури під музику – танго, а також возили нас, дітей-підлітків в лабораторії – злочинні, де на голе тіло прикріплювали коробочки з вошами, в т. ч. інфікованими, які пили нашу дитячу кров, брали кров з вен і кістковий мозок з грудини до повного виснаження і смерті з грудня 1942 р. до березня 1943 р.» [7]. Для прискорення смерті фашистські кати вводили в серце тонкою і довгою голкою фенол – смерть наступала миттєво.

В Янівському концентраційному таборі внаслідок злочинних експериментів нацисти вбили 247 дітей. Залишилось жити троє, серед них – Володимир Трикуленко.

«В березні місяці 1943 р. мені вдалося утекти з лабораторії, яка розміщувалася на вул. Зеленої у Львові... Коли особисто в мене закінчилася так звана злочинна процедура, я встав і хотів вже йти, але мені раптом стало погано, і я втратив свідомість в лабораторії. Пізніше я довідався, що мене підняли і винесли на свіже повітря. В цей гарний весняний день гарно світило сонце, так пахло весною, що вернулася моя свідомість. Я лежачи дивився на світле голубе небо і молився до Бога, щоб мене визволили з цієї смертоносної лабораторії, і я так хочу побачити маму... Мені стало тепло. Мені так захотілося жити. ...в момент з'явилася іскра в голові. Тікати... я подивився, але нікого не було навкруги, німець черговий пішов в будинок. Я ... вийшов на вулицю, зрозумів, що за мною ніхто не гониться, пішов у глухі вулиці і опинився біля великого будинку з колонами навпроти центральної пошти... я увійшов в цей будинок. На стінах я побачив напис великими буквами «ФОТОВИСТАВКА. Злодіяння советів над мирним населенням м. Вінниці». В мене стиснулося серце. Це ж моя Вінниця, я враз за все забув, що я в'язень-смертник – утікач з табору смерті. Я став розглядати фотовиставку. На фотовиставці були розкопки в парку відпочинку ім. Горького. Я про це знав ще в Вінниці, до арешту, але мене це дуже шокувало. Я спохватився, в зал зайшли два поліцаї, і я тихенько вийшов. Став скоріше і скоріше йти, куди не знав...» [1].

На вулиці Володимира наздогнав перехожий у цивільному одязі. «Куди ти так швидко йдеш? В тебе, хлопче, штани, видно, з полосками... ти з концтабору Янівський. Хлопче, не бійся мене. Я тобі хочу добра...». Перехожий виявився підпільником. Він сказав, що його звати Андрій, допоміг із житлом – поселив Володимира у підвальному приміщенні на вул. Ченстоховській, також допоміг йому влаштуватися санітаром до аптечної бази вермахту. Хлопець підмітав, мив підлогу, виносив сміття за пайок – пів буханця хліба. У відрі із сміттям ховав роздобуті ним у складському приміщенні медикаменти. «Андрій на квартирі у полячки давав мені назви медикаментів, я умів читати німецькі слова і вивчав ретельно назви препаратів. Під час прибирання складського приміщення я доставав препарати і кидав в мусорне відро, яке зверху ще прикривав і виносив в мусорний ящик на подвір'ї. Так я став підпільником у м. Львів під керівництвом Андрія, прізвища якого я не знав і не питав. На

шостий день моєї свободи Андрій дав мені бойове завдання, яке я вивчив за ніч, а саме: поїхати в Перемишль – там буде зв'язківець, підпільник...» [1].

На волі Володимир не довго побув. Знову потрапив до рук нацистів. Один із офіцерів СС упізнав втікача, за що того було вкинуто до карцеру. «Мені оділи тиски на ноги та руки, підвісили та били, чим могли. Я весь час втрачав тямую... Стопи ніг, кисті рук були мертві. Я не відчував, знову резинова пльотка дошкуляла мене по голові, спині, грудях, ногах, руках. І знову, знову втрата тямую. Очі вилазили з орбіт. Мені виповнилось 13 років і 10 місяців життя! Від мене фашисти-карателі не почули ні одного слова зради! Я не впав на коліна!», – розповідав лікар [1].

На наступний день хлопець опинився в товарному вагоні на станції Львів. А згодом – у філії концентраційного табору Аушвіц II (Біркенау) (нім. Auschwitz II (Birkenau)), звідки для в'язнів був лише один вихід – через трубу крематорію. Одержав табірний номер 9236, дерев'яні черевики, легкий смугастий одяг з нашивкою – невеликий трикутник червоного кольору, який вказував, що в'язень – політичний. Постійні знущання, хронічне недоїдання, бруд, тиснява (діти спали по троє на одних нарах), дошкуляли воші. «Нас щоденно гнали на роботу в робочий табір Аушвіц III [нім. Auschwitz III (Monowitz)]. Щоб туди добратися, нам доводилося щодня долати 3–4 км. На рівні з дорослими ми, діти, працювали на одному з заводів «І. Г. Фарбеніндустрі» [нім. Interessen-Gemeinschaft Farbenindustrie AG], що належав до промислового комплексу Буна-Верке [нім. Buna-Werke]. Тут виготовляли синтетичну гуму, бензин, отруйні речовини. Вентиляції не було. Шкідливі випари поступово вбивали. Діти падали від холоду, постійних тортур, стресів і морального знущання. Вони йшли разом з дорослими на працю замучені, постійно голодні, виснажені, шкіра та кістки – це були справжні скелети, які ледве трималися на своїх ногах. Тільки світилися й блищали очі, повні безнадії, туги, образи й нудьги. Та в таких умовах в концтаборі смерті в'язні – дорослі й діти вели постійно підпільну роботу», – згадував Володимир Васильович [1], [8], [9].

Хлопець став активним членом антифашистського руху опору. Він передавав до польського підпілля інформацію про злочинні дії нацистів у концтаборі, роздобуті секретні документи офіцерів СС, викрадені в'язнями тощо [4]. «Важкі бойові завдання поручали дітям-підліткам – йти буквально на смерть, але діти і я в тому числі виконував все, що дорослі ніколи б не виконали...», – розповідав В. В. Трикуленко [1].

«Квітень 1944 р. Нас посадили в машину і бригада № 96 виїхала за ворота концентраційного табору. Завезли нас в м. Краків, в район набережної річки Вісла... йшла велика стратегічна будівля оборонного рубежа Кракова... щоб зупинити наступальні прориви радянських військ... Працювало багато французьких легіонерів, всі були в уніформах жовтуватого кольору. Велике значення фашисти надавали прокладанню під землею стратегічного електрокабелю з великою кількістю гілок для тотального знищення Кракова і його околиць», – писав В. Трикуленко. – Наша бригада в'язнів працювала на прокладанні кабелю під особливим контролем фельджандармерії. Від польського підпілля ми, група в'язнів, що тут працювали, одержали завдання дістати схему креслення. Для цього слід було знайти привід для зустрічі з французьким інженером Рене, який був поінформований, що схему слід передати єдиному в'язню-хлопчику, який працював у бригаді. Коли я підійшов з відром, щоб набрати цемент, він кинув мені цигарку (насправді, щільно згорнуту схему-креслення у вигляді цигарки). Під кінець дня нас, п'ятеро в'язнів, відправили на розвантаження-навантаження дерев'яних ящиків з товаром. Працювали в костьолі Святого Яцека. Мені вдалося передати цигарку-схему польському священникові, який мав зв'язок з таємним підпільним рухом. ...і польське підпілля, і диверсійна радянська група під керівництвом легендарного радянського розвідника Є. Ст. Березняка знешкодили основні блоки розгалуженого стратегічного кабелю – і Краків не знищено...» [7].

«У квітні 1944 р. мене з групою в'язнів посадили до вагонів і впродовж двох днів везли без питва і відпочинку, і зрештою привезли до Фривальдова [нім. Freiwaldau) – Фрайвальдау] на території колишніх Судетів, загарбаних Німеччиною у 1938 р. Це була філія концентраційного табору Гросс-Розен. Працювали ми у великій будові, де вироблялись деталі до електродвигунів. Йшлося про філію берлінського заводу AEG... Тут було зосереджено таємне виробництво під суворим наглядом уніформованого охоронного відділу... Я працював на токарному верстаті, виробляв металеві вісі до електродвигунів і мусив їх зробити за зміну 150 штук. Намагався саботувати роботу – неодноразово виготовлені мною вісі були забраковані. За це потрапляв у карцер, зазнавав тортур.

У листопаді 1944 р. під час нічної зміни я зазнав важкої травми: вісь висмикнулася з кріплення, пролетіла через захисний кожух і вдарила мене в голову. Дістав перелом основи черепа, лінійний перелом вискової і тім'яної кісток. Я впав на бетонну підлогу. Як мертвого мене віднесли у підвал. На третю добу я отямився і виповз з підвалу. В'язні мене знайшли та віднесли до табору на нари. Ні лікарського огляду, ні медичної допомоги не було надано», – писав В. В. Трикуленко в одному з листів [1], [10].

На третю добу Володимир прийшов до тями і виповз на свіже повітря. Його підібрали в'язні й занесли на нари. Ніякої медичної допомоги не отримав. Місяць по тому був змушений знову стати до роботи.

8 травня 1945 р. Володимир був визволений радянськими військами [3, 22]. Проїшов перевірку в перевірково-фільтраційному таборі в м. Мостиська Дрогобицької обл. (нині Львівської обл.). На Батьківщину Володимир повернувся у травні того самого року: «Після станції Мостиська я прибув на станцію Львів, було дуже багато людей з великими чемоданами, ящиками. У мене в руках нічого, окрім довідки з профільтованого табору не було. Ставши на пероні я просив милостиню у людей, щоб доїхати додому... Купив білет і чекав свого потяга.

О 6 годині ранку 25 травня я ступив на свою рідну землю і Батьківщину. Мені виповнилось 16 років... Я стояв хворий, голодний, брудний і холодний, але душа світилася від того, що я прибув додому. Я пішов не через центр на Старе місто, а по березі чарівного Бугу, цією дорогою ходить не багато людей і не бачили би мене такого обірваного. Коли я сидів у поїзді, думав лише про те, як я зустрінусь з своєю мамою, я відчував, що вона жива. Дорогою я згадував своє минуле дитинство, як я ловив рибу, грав у футбол. По дорозі я назбирав мамі квітів і рушив далі. Вже недалеко я побачив Староміський міст, що з'єднував центр міста з Старим містом, а зліва показалася стара церква в ім'я Святого Миколая... Я все йшов по березі річки Буг. Вже лишилось зовсім близько, виднілися пагорби і скали, де там в далині виднілась моя хата і одинока без сина мама. Два маленьких букетика я тримав у руці, і вже в далині я побачив, що назустріч іде невисокого зросту жінка, коли я підійшов ближче, у ній я впізнав свою матір. Я побіг назустріч і вигукнув: «Мамо!». Я обійняв її, але вона втратила свідомість, це було на березі річки. Я підбіг до річки і набрав в долоні води і освіжив їй обличчя. Вона відкрила очі. Я сів коло неї, обняв і ми разом заплакали... Така була наша зустріч – перша за 3 роки. Я мамі тут, на березі річки Буг дав два гарних букетика квітів фіалок – вона їх так любила, і мене поцілувала! Коли я подивився на небо, мені здалося, що на нас дивиться з неба щось велике, подібне на людину, на наші гіркі сльози. Ми підійшли ближче додому. Я взяв в долоні землю і приніс її до хати. Я прибув на свою рідну землю і Батьківщину», – згадував В. В. Трикуленко [1].

У повоєнний час Володимир Васильович закінчив Львівський медичний інститут, здобув фах лікаря-терапевта. Працював викладачем у Львівському медичному училищі, лікарем у м. Херсон, в м. Лімбажі в Латвії; на Вінниччині – у м. Немирів очолював

амбулаторію залізничної станції, у с. Жорнища очолював лікарську амбулаторію, викладав терапію у Гайсинському медичному училищі, працював головним лікарем Гушинецької лікарні (мікрорайон Кучері) Калинівського р-ну [5].

Лише у 1986 р. Володимир Васильович, капітан медичної служби у відставці, інвалід II групи, учасник бойових дій отримав посвідчення та нагрудний знак «Ветеран війни» і вже у незалежній Україні згідно з Указом Президента України за № 1329/99 від 14 жовтня 1999 р. був нагороджений орденом «За мужність» III ступеня.

В. В. Трикуленко пішов з життя 28 травня 2007 р. Коротких зустрічей з Володимиром Васильовичем та його листів вистачило б для роману. Лікар Трикуленко мріяв написати книгу, та, на жаль, не судилося... І хоча знайомство з Володимиром Васильовичем відбулося ще у 2000 р., минули роки, перш ніж мені стало снаги опублікувати нестерпно болючі й невимовно гіркі спогади дитини війни, дитини-мученика й дитини-героя. До цього спонукала нинішня війна, жорстока й кривава. Усе повторюється: свідомо й цинічно російська орда вбиває й калічить в Україні дітей. Про це не можна мовчати. Про це має знати увесь світ. Кожна сльоза, кожна краплина дитячої крові буде відплачена. Відплата буде неминучою.

Література

1. **Бесіда** з В. В. Трикуленком від 25.08.2003 р.
2. **Заява В. С.** Дехтяра до Голови Комісії у справах колишніх партизанів Великої Вітчизняної війни 1941–1945 рр. при Верховній Раді України. 1988 р. – Архів родини В. В. Трикуленка.
3. **ДАВіО**, ф. Р-6022, оп. 1, спр. 50, арк. 21–22.
4. **Довідка** ДАВіО № 06-962/1 від 26.04.2000 р. – Архів родини В. В. Трикуленка.
5. **Лист** В. В. Трикуленка до О. А. Юрчишиної від 20.06.2003 р. – Особистий архів О. А. Юрчишиної.
6. **Лист** В. В. Трикуленка до О. А. Юрчишиної від 28.05.2003 р. – Особистий архів О. А. Юрчишиної.
7. **Лист** В. В. Трикуленка до О. А. Юрчишиної від 07.05.2000 р. – Особистий архів О. А. Юрчишиної.
8. **[На фото** В. В. Трикуленко серед в'язнів Біркенау (Бжезінка). 1944 р.] // Бухенвальдський набат. – 1991. – № 5.
9. **Лист** Єжі Врублевського, директора державного музею Освенцім-Бжезінка (польск. Państwowe Muzeum Auschwitz-Birkenau) до В. В. Трикуленка. 10 квіт. 1996 р. – Архів родини В. В. Трикуленка.
10. **Лист** із музею Гросс-Розен (пол. Państwowe Muzeum Gross-Rosen) до В. В. Трикуленка. 16 трав. 1997 р. – Архів родини В. В. Трикуленка.
11. **Про участь** у підпільно-партизанській боротьбі на тимчасово-окупованій Вінницької обл. і участь у підпільно-фашистському опорі в концтаборах смерті у фашистській Німеччині 1941–1945 рр. Трикуленка Володимира Васильовича : довідка № 12/9 від 25 грудня 1998 р., надана Комітетом колишніх партизанів і підпільників Великої Вітчизняної війни Вінницької обл. – Архів родини В. В. Трикуленка.

Відомості про авторів

Антонюк Оксана Юріївна, завідувачка відділу краєзнавства Вінницької обласної універсальної наукової бібліотеки, аспірантка Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського.

Бадрак Людмила Степанівна, бібліотекар КЗ «Іванівська спеціальна школа» Вінницької обласної Ради.

Белоус Діана Олександрівна, бібліотекар I категорії відділу документів із гуманітарних, технічних та природничих наук Вінницької обласної універсальної наукової бібліотеки.

Белоус Надія Костянтинівна, завідувачка Тиманівської бібліотеки-філії, КЗ «Публічна бібліотека Тульчинської міської ТГ».

Березюк Наталія Валеріївна, завідувачка сектору створення краєзнавчих баз даних відділу краєзнавства Вінницької обласної універсальної наукової бібліотеки.

Білоус Валентина Степанівна, директор бібліотеки Вінницького державного педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського.

Винокурова Фаїна Аврамівна, заступник директора з науково-методичної роботи Вінницького обласного державного архіву, кандидат історичних наук, заслужений працівник культури України.

Гаврилюк Олена Андріївна, аспірантка Школи Докторської Гуманістично-природничого університету ім. Яна Длугоша (м. Ченстохов, Республіка Польща), голова ГО «Конфедерація поляків Поділля – XXI століття».

Гребеньова Валентина Олександрівна, кандидат історичних наук, доцент кафедри культури, методики навчання історії та спеціальних історичних дисциплін Вінницького державного педагогічного університету ім. Михайла Коцюбинського.

Глуха Марія Андріївна, бібліограф II категорії відділу наукової інформації та бібліографії Вінницької обласної універсальної наукової бібліотеки.

Гула Сергій Анатолійович, кандидат історичних наук, заступник директора з наукової роботи КЗ «Музей Вінниці».

Джуринська Тетяна Олександрівна, провідний бібліограф відділу новітніх технологій, економічних і юридичних наук Вінницької обласної універсальної наукової бібліотеки.

Добошевська Аліна, Інститут соціології Ягелонського університету, представник Фонду «Добра Воля», член Польського товариства усної історії (м. Краків, Республіка Польща).

Жилюк Марина Леонідівна, бібліотекар I категорії відділу художньої культури та мистецтв Вінницької обласної універсальної наукової бібліотеки.

Жмуд Наталка Вікторівна, кандидат історичних наук, доцент кафедри культури, методики навчання історії та спеціальних історичних дисциплін Вінницького державного педагогічного університету ім. Михайла Коцюбинського.

Зелена Оксана Миколаївна, провідний бібліограф відділу краєзнавства Вінницької обласної універсальної наукової бібліотеки.

Зінковська Оксана Олегівна, завідувачка відділу документів із гуманітарних, технічних та природничих наук Вінницької обласної універсальної наукової бібліотеки.

Капала Адріана, історик, віце-президентка Польського товариства усної історії (Республіка Польща).

Киричок Людмила Олексіївна, завідувачка відділу художньої культури і мистецтв Вінницької обласної універсальної наукової бібліотеки.

Кметь Вікторія Сергіївна, кандидат філологічних наук, бібліотекар I категорії Наукової бібліотеки Львівського національного університету імені Івана Франка.

Коваль Олександр Іванович, учитель історії ліцею № 2 Гніванської міської ради, керівник гуртка «Історичне краєзнавство» Вінницького обласного центру туризму, спорту, краєзнавства і екскурсій, краєзнавець, журналіст.

Коваль Олександр Сергійович, студент 4 курсу історичного факультету Вінницького державного педагогічного університету ім. Михайла Коцюбинського.

Козак Наталія Віталіївна, провідний бібліотекар відділу документів із гуманітарних, технічних та природничих наук Вінницької обласної універсальної наукової бібліотеки.

Колосова Людмила Юріївна, бібліограф I категорії сектору наукової інформації з питань культури і мистецтв Вінницької обласної універсальної наукової бібліотеки.

Коляструк Ольга Анатоліївна, доктор історичних наук, професор, завідувач кафедри культури, методики навчання історії та спеціальних історичних дисциплін Вінницького державного педагогічного університету ім. Михайла Коцюбинського.

Красноштан Алла Олександрівна, директор КЗ «Публічна бібліотека Погребищенської міської ради».

Коновальчук Ольга Миколаївна, провідний методист науково-методичного відділу Вінницької обласної універсальної наукової бібліотеки.

Кристофорова Тетяна Петрівна, головний методист науково-методичного відділу Вінницької обласної універсальної наукової бібліотеки.

Кужельна Олена Валеріївна, член Національної спілки краєзнавців України (м. Шостка Сумської області).

Куряча Марія Володимирівна, наукова співробітниця КЗ «Музей Вінниці», аспірантка відділу соціальної антропології Інституту народознавства НАН України.

Кушнірук Тетяна Олександрівна, бібліограф I категорії відділу наукової інформації та бібліографії Вінницької обласної універсальної наукової бібліотеки.

Мамчур Наталія Миколаївна, головний бібліотекар відділу художньої культури та мистецтв Вінницької обласної універсальної наукової бібліотеки.

Мельник Наталія Миколаївна, методист I категорії науково-методичного відділу Вінницької обласної універсальної наукової бібліотеки.

Михалиця Оксана Анатоліївна, бібліограф-краєзнавець КЗ «Бібліотека для дорослих Хмільницької міської ради».

Момотюк Юлія Михайлівна, провідний бібліограф відділу рідкісних і цінних видань Вінницької обласної універсальної наукової бібліотеки.

Німчук Людмила Михайлівна, директор Комунального закладу «Бершадська бібліотека».

Новаковська Ольга Миколаївна, методистка відділу краєзнавства та патріотичного виховання КЗ «Запорізький обласний центр туризму і краєзнавства, спорту та екскурсій учнівської молоді» Запорізької обласної ради.

Отземко Олена Вікторівна, кандидат історичних наук, доцент кафедри історії України та спеціальних галузей історичної науки Донецького національного університету ім. Василя Стуса.

Побережна Тетяна Іванівна, голова Вінницького обласного комітету профспілки працівників культури, перший заступник голови Федерації профспілок Вінницької області, депутат Вінницької обласної Ради.

Привалко Тетяна Вікторівна, кандидатка історичних наук, координаторка регіональних записів проекту «Майдан: усна історія», головна спеціалістка сектору обліку та збереження усних джерел Українського інституту національної пам'яті (м. Київ).

Ружанська Валентина Петрівна, завідувачка відділу зберігання та гігієни бібліотечних фондів Вінницької обласної універсальної наукової бібліотеки .

Сало Юрій Олександрович, керівник туристських груп (експедицій) відділу краєзнавства та патріотичного виховання КЗ «Центр туризму» ЗОР, м. Запоріжжя.

Середюк Валентина Яківна, провідний бібліотекар відділу зберігання та гігієни бібліотечних фондів.

Слободян Ліна Миколаївна, бібліограф-краєзнавець КЗ «Публічна бібліотека Крижопільської селищної ради».

Слотюк Галина Миколаївна, заступник директора з наукової роботи та інформатизації Вінницької обласної універсальної наукової бібліотеки, член НСКУ.

Стойко Наталія Григорівна, головний бібліотекар відділу документів із гуманітарних, технічних та природничих наук Вінницької ОУНБ.

Твердохліб Наталія Петрівна, вчителька зарубіжної літератури (сmt Теплик Гайсинського району Вінницької області).

Трахтенберг Леонід Михайлович, директор Вінницького музею Голокосту.

Хачатурян Інга Володимирівна, бібліотекар І категорії відділу новітніх технологій, економічних і юридичних наук Вінницької обласної універсальної наукової бібліотеки.

Цимбал Тетяна Володимирівна, професор, доктор філософських наук, професор кафедри професійної і соціально-гуманітарної освіти Криворізького національного університету.

Цимбалюк Поліна Іванівна, вчений секретар Вінницької обласної універсальної наукової бібліотеки, заслужений працівник культури України.

Цуркановська (Сарахан) Тетяна Миколаївна, кореспондент «Газети по-українськи»

Шейкіна Інга Анатоліївна, провідний бібліограф відділу краєзнавства Вінницької обласної універсальної наукової бібліотеки.

Шуткевич Олеся, журналіст, автор проекту, членкиня ГО «Вісь».

Юрчишина Ольга Анатоліївна, завідувачка сектору краєзнавчих видань Наукової бібліотеки Вінницького національного медичного університету ім. М. І. Пирогова.

Яринчак Ірина Миколаївна, завідувачка сектору інформації з питань культури і мистецтв Вінницької обласної універсальної наукової бібліотеки.

Наукове видання

Усна історія: теорія, практика та перспективи

Матеріали VIII Міжнародної науково-практичної конференції

25–26 жовтня 2022 р.

Відповідальна за випуск Л. Б. Сенік, директор Вінницької обласної універсальної наукової бібліотеки,

голова Вінницького обласного відділення ВГО

Українська бібліотечна асоціація

Редакційна колегія:

Г. М. Слотюк (голова редкол.), П. І. Цимбалюк (упоряд.), О. Ю. Антонюк, Н. В. Березюк, С. В. Лавренюк, О. А. Пашкова, К. А. Скомаровська

Рецензент О. А. Коляструк, доктор історичних наук, професор, завідувач кафедри культури, методики навчання історії та історичних дисциплін ВДПУ імені Михайла Коцюбинського